

Muzeum Polskich Formacji Granicznych

<https://muzeumsg.strazgraniczna.pl/muz/formacje-ochrony-granic/rys-historyczny/1945-1990/24049,Baltycka-Brygada-WOP.html>
2024-11-17, 00:25

Baltycka Brygada WOP

Ochrona Wybrzeża Bałtyckiego przez polskie pododdziały graniczne była organizowana stosunkowo późno, gdyż prawie na całym tym terenie stacjonowały jednostki radzieckie. W styczniu 1946 roku sformowano 4 Oddział Morski Ochrony Pogranicza z miejscem postoju w Gdańsku. Przyjął on do ochrony całe Wybrzeże Bałtyckie od rejonu miejscowości Dziwnów (pow. Kamień Pomorski) do Fromborka (pow. Braniewo) w rejonie Zalewu Wiślanego. We wrześniu tego roku wschodni odcinek, tj. Wybrzeże Gdańskie od rejonu Łeby do Fromborka przekazano do Oddziału Wojsk Ochrony Pogranicza nr 12. Pod względem organizacyjnym utworzony Oddział dzielił się na: dowództwo, sztab, pododdziały przysztabowe, Grupę Manewrową, Komendy Odcinków (Trzebiatów, Koszalin, Ustka, Łębork, Gdańsk Wrzeszcz, Elbląg), 29 strażnic i 2 Przejściowe Punkty Kontrolne (Gdynia i Gdańsk). We wrześniu 1946 roku rozformowano 4 Oddział, utworzono w jego miejsce Bałtycki Oddział Wojsk Ochrony Pogranicza nr 4 i przeniesiono jego siedzibę do Słupska (a następnie do Koszalina). W Oddziale powołano Przejściowe Punkty Kontrolne w Kołobrzegu, Darłowie i Ustce oraz Komendę Odcinka w Międzyzdrojach (przekazaną w 1947 roku do Szczecińskiego Oddziału Wojsk Ochrony Pogranicza).

Na mocy rozkazu Ministra Obrony Narodowej z 20 marca 1948 roku Bałtycki Oddział Wojsk Ochrony Pogranicza nr 4 został zlikwidowany, a w jego miejsce powstała 12 Brygada Ochrony Pogranicza. W tym czasie Komendy Odcinków przemianowano na Samodzielne Bataliony oraz utworzono Flotyllę Ścigaczy w Darłównu. W czerwcu 1950 roku 12 - a Brygada Ochrony Pogranicza została przekształcona w 15 - a Brygadę Wojsk Ochrony Pogranicza. W 1951 roku sformowano Dywizjon Okrętów Pogranicza Kołobrzeg, a w 1956 roku zniesiono bataliony w Koszalinie i Ustce. W 1957 roku przyjęto z 16 - ej Brygady Wojsk Ochrony Pogranicza batalion w Łęborku. W kwietniu 1958 roku zmieniono nazwę Brygady na 15 Bałtycką Brygadę Wojsk Ochrony Pogranicza. W jej skład wchodziły: dowództwo, sztab, pododdziały przysztabowe, Bataliony (Trzebiatów, Koszalin, Łębork), Dywizjon Okrętów Pogranicza (Kołobrzeg), 16 strażnic, Graniczne Placówki Kontrolne (Dziwnów, Kołobrzeg, Darłowo, Ustka, Łeba) i 2 placówki zwiadu (Śliwno, Mielno).

W 1960 roku rozformowano bataliony Wojsk Ochrony Pogranicza w Trzebiatowie i Koszalinie, a utworzono Graniczną Placówkę Kontrolną w Mrzeżynie. W 1976 roku, przechodząc na dwuszczeblowy system dowodzenia, rozformowano batalion w Łęborku.

W tym czasie Brygada przyjęła też nową nazwę - Bałtycka Brygada Wojsk Ochrony Pogranicza. W nowej strukturze działała do marca 1990 roku, kiedy na jej bazie utworzono Bałtycki Oddział Wojsk Ochrony Pogranicza. Oddział ten funkcjonował bardzo krótko, w

maju 1991 roku został rozformowany i włączony do Morskiego Oddziału Straży Granicznej w Gdańsku.

Bibliografia. Jackiewicz Z.: Wojska Ochrony Pogranicza 1945 - 1991. Krótki Informator Historyczny, Kętrzyn 1998.